

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Quid sit, & conscientia scrupulosa?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

18. Inferes undecimò. Sacerdotem ordinatum ab Episcopo incognito, de quo dubitatur, an sit Episcopus, iterum esse ordinandum. per c. *presbyteris*. disp. 68. Dubitantem de baptismo non prius ordinandum esse, quam sit iterum sub conditione baptizatus, per c. *veniens*, de *presbytero non baptizato*. Ecclesiam esse consecrandam, de qua dubitatur, an sit consecrata, per c. *solemnitates*, de *consecrat. d. 1.* quia dubia de baptismo, ordinatione, consecratione sunt dubia facti, quæ non præsumuntur, donec probentur: præter alia pericula, & inconvenientia, quæ sequerentur ex nullitate Baptismi, Ordinis &c.
19. Inferes duodecimò. Dubita invincibiliter de impedimento matrimonii, tunc sine dispensatione posse contrahere matrimonium, quamquam melius, & in futurum cautiùs faciet, si pro meliori esse dispensativam declarationem petat. Uterque Sanch. & Casaraugust. disp. 119. dub. 10. Prohibitio quippe contrahendi fundatur super impedimento, quod non præsumitur, donec probetur, ac proinde contrahens est in possessione suæ libertatis. Dubitantem verò de morte conjugis prioris, nec licite contrahere, nec durante tali dubio invincibili licite posse petere

debitum, per c. *dominus de secund. nupt.* quia cum mors conjugis sit aliquid facti, non præsumitur, donec probetur, ideoque contrahens nunquam constituitur possessor bonæ fidei. Permittitur tamen reddere debitum, quia cum alter conjugum sit in bona fide [ut supponitur] non est suo jure fraudandus: Quamdiu verò unus conjugum non est bonæ fidei possessor, vel quia cum vincibili dubio impedimenti contraxit, vel dubium durante matrimonio exortum vincere neglexit, prohibetur à petendo debito, per c. *inquisitione de sent. excomm.* nam possessor dubitans vincibiliter, quamvis possit rem retinere, quoque veniorem investigaverit, aut dubium ex vincibili vincibile effectum fuerit, tamen illa activè, eamve alienare non potest: atqui petens debitum activè utitur matrimonio: ergo durante tali dubio, debitum conjugale exigere non potest. In redditione verò debiti cum sit quasi usus passivus servitutis, idcirco comparatem in bona fide constitutam illa fraudare non potest. Quod si dubium fiat invincibile, non tantum reddi, sed etiam peti posse debitum, cum possessor bonæ fidei non sit privandus usu activo rei possessæ, dictum est supra.

DISPUTATIO XIII.

DE

Conscientia scrupulosa.

Quamvis Conscientia scrupulosa non constituat speciem conscientie essentialiter ab aliis distinctam, sed solum accidentaliter, ideoque ad alias Conscientie species juxta supra dicta, facile revocari possit, quia tamen timoratis etiam piusque animabus, nec non earum Curatoribus & Confessariis crebro multum facessit negotii, tricas & cruces accumulat, operæ pretium censui de scrupulorum causis & remediis ex probatis Authoribus aliqua specialius tractare. Sit igitur

ARTICULUS I.

Quid sint, & unde proveniant scrupuli?

SUMMARIÆ.

1. Quid sit scrupulus?
2. Scrupuli differentia à dubio.
3. Scrupuli differentia à scientia & fide.
4. Potest scrupulus consistere cum conscientia certa & probabili.
5. Scrupulus tam de præteritis est, quam futuris.
6. Indicia, è quibus cognoscitur scrupulosus.
7. Radices scrupulorum ex parte animæ.
8. Et ex parte corporis.
9. Causa extrinseca scrupulorum.

§. I.

Quid sit Conscientia scrupulosa?

PRIMò: Scrupulus à quo Conscientie scrupulosa denominatio, est quædam inanis ex levi vel nullo fundamento orta suspicio, quæ cum animi anxietate timeretur, vel creditur alicubi subesse peccatum, ubi nullum subest. Unde duo sunt, quæ ad rationem scrupuli pertinent: primò, ut sit quædam saltem suspicio apprehensiva peccati, vel periculi ipsius, quæ in voluntate ge-

nerat anxietatem. Secundò: ut sit ex levi, vel nullo fundamento; si enim sit ex rationabili fundamento, constituet verum dubium. Inchoativè scrupulus est in apprehensione peccati ex levi, vel nulla ratione; complete & formaliter in judicio, assensu & actuali credulitate peccati, quæ illam apprehensionem consequitur, unde animi anxietas & perplexitas generatur.

Differt igitur primò scrupulus à dubio proprio, sumpto, quia hoc relinquit animum suspensum ab assensu utriusque partis; scrupulus vero potest consistere cum duplici assensu, uno practico, quo per conscientiam certam judicat aliquid licitè esse licitum; altero speculativo, quo sine rationabili fundamento ex parte iudicii speculativi libenter credit & timet se peccare. E.g. Clericus infirmus format conscientiam practicè certam, quòd licitè omittat recitationem Breviarii, quia Confessarius & Medicus ita judicant, & ipse licitè sequitur eorum consilium, idque suæ privatae opinioni præfert. Nihilominus patitur ante-